

Kifejezett külön szabályozás hiányában a tényleges kézbesítés szabálytalanságára alapított kérelem elbírálása során is – a korábbi gyakorlattól eltérően – analógia útján a kézbesítési vélelem megdöntésére vonatkozó szabályokat indokolt alkalmazni.

Alkalmazott jogszabályok: Pp.99/A. §

Győri Ítéltábla Fpkf.II.25.662/2006/2.

Az elsőfokú bíróság a 2005. október 14-én érkezett hitelezői kérelem alapján a 2005. december 14-én kelt 4. sorszámú végzésével megállapította az adós fizetéseképtelenségét és elrendelte felszámolását. A végzés indokolása szerint a hitelező okiratokkal igazolta, hogy az adóssal szemben 40.000.Ft összegű 60 napon túl lejárt követelése áll fenn. Az adós a kérelemre nyilatkozatot nem tett, ezért fizetéseképtelensége a Cstv.24.§ (3) bekezdése szerinti vélelem alapján a Cstv.27.§ (2) bekezdés a/ pontjában foglaltakra figyelemmel megállapítható volt.

E végzés ellen az adós a törvényes határidőben fellebbezéssel élt, és – tartalmilag – annak megváltoztatásával az eljárás soron kívüli megszüntetését kérte. Fellebbezését részletesen nem indokolta.

Ezt követően a hitelező a felszámolás elrendelése iránti kérelmétől elállt, és kérte az eljárás megszüntetését. Bejelentette, hogy az adós tartozását maradéktalanul megfizette.

Az adós ezután fellebbezését visszavonta.

Ezt követően az elsőfokú bíróság 13. számú végzésével tájékoztatta a hitelezőt, hogy a fizetéseképtelenség megállapításáról és a felszámolás elrendeléséről rendelkező elsőfokú végzés meghozatalát követően az elállás alapján az eljárás megszüntetéséről csak a másodfokú bíróság rendelkezhet. Felhívta a hitelezőt, hogy – elutasítás terhe mellett – közölje, hogy az elállást tartalmazó beadványát a 4. számú végzés elleni fellebbezésnek tekinti-e, és ha igen, úgy pótolja annak hiányait (fellebbezési illeték, jogi képviselő ellenjegyzése és meghatalmazása), és közölje, hogy miért határidőn túl terjesztette azt elő.

A hitelező a felhívásnak maradéktalanul nem tett eleget. Ezért az elsőfokú bíróság a 2006. március 6-án kelt 15. számú végzésével a fellebbezést a Pp.237.§-a alapján hivatalból elutasította.

E végzés ellen mind a hitelező, mind az adós fellebbezéssel élt, és – tartalmilag – annak megváltoztatásával a 4. számú végzés elleni hitelezői fellebbezés érdemi elbírálásának elrendelését kérték.

A hitelező fellebbezése indokolásában arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság az eljárás során semmilyen iratot nem kézbesített szabályszerűen a részére; a neki címzett küldeményeket helyette ténylegesen egy arra nem jogosult személy vette át. Ennek következtében nem tudta pótolni fellebbezése esetleges hiányait sem.

Az adós egyetértett a hitelező fellebbezésének indokaival. Egyben bejelentette, hogy a 4. számú végzés jogerőre emelkedését megállapító végzéssel szemben is fellebbezéssel kíván élni.

A jogerőt megállapító végzéssel szemben azonban fellebbezésnek nincs helye, a hitelező fellebbezését elutasító végzéssel szemben az adós fellebbezés előterjesztésére nem jogosult, a hitelező fellebbezés elnevezésű beadványait pedig tartalmuk alapján elsődlegesen nem fellebbezésnek, hanem a Pp.99/A.§ alapján megfelelően elbírálendő, a kézbesítés szabálytalanságára alapított kérelemnek kell tekinteni.

A jelen eljárásra irányadó, a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló, lényegesen az 1993. évi LXXXI. törvénnyel, az 1997. évi XXVII. törvénnyel, valamint a 2000. évi CXXXVII. törvénnyel módosított 1991. évi XLIX. törvény (többször módosított Cstv.) 6.§ (3) bekezdése folytán alkalmazandó Pp.233.§ (3) bekezdés b/ pontjából következően ugyanis nincs helye fellebbezésnek az eljárás folyamán hozott végzésekkel szemben, kivéve a perköltségben vagy pénzbírságban marasztaló végzéseket, valamint azokat a végzéseket, amelyekkel szemben a törvény a fellebbezést külön megengedi.

A határozat jogerőre emelkedését megállapító végzés a pervezető végzések körébe tartozik, így vele szemben a Pp.233.§ (1) bekezdés b/ pontjából következően fellebbezésnek nincs helye.

A hitelező fellebbezését hivatalból elutasító végzéssel szemben pedig az ellenérdekű fél, az adós a többször módosított Cstv. 6.§ (3) bekezdése folytán alkalmazandó Pp.233.§ (1) bekezdéséből következően fellebbezés előterjesztésére – rá vonatkozó rendelkezés hiányában – nem jogosult.

Ezért az ítéletábla az adós fellebbezését a Pp.237.§-a alapján elutasította.

Az eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 57. § (1) bekezdés a/ pontja alapján illetékmentes volt. Ezért az adós az Itv. 80. § (1) bekezdés i/ pontja alapján kérheti az illetékhivaltól az általa illetékbélyegben lerótt fellebbezési illeték visszatérítését.

A többször módosított Cstv.6.§ (3) bekezdése folytán a felszámolási ügyekben is megfelelően alkalmazandó Pp.3.§ (2) bekezdéséből következően a bíróságnak a fél által előadott kérelmeket nem alakszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint kell figyelembe vennie.

A konkrét esetben pedig a hitelező a 19. és 22. sorszámú, fellebbezés megnevezésű beadványaiban azt adta elő, hogy az eljárás során az elsőfokú bíróság semmilyen küldeményt nem kézbesített szabályszerűen a részére, és egyebek mellett a fellebbezése hiányainak pótlását is emiatt mulasztotta el. E kérelmet ezért tartalma alapján helyesen elsődlegesen a 4., 13. és 15. számú végzések kézbesítésének szabálytalansága miatti, a kézbesítéshez fűződő jogkövetkezmények alóli mentesülés iránti kérelemnek kellett volna tekinteni.

A többször módosított Cstv. 6.§ /3/ bekezdése folytán alkalmazandó, a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 99.§ /1/ bekezdéséből kitűnően ugyanis a bírósági iratokat – ha a jogszabály ettől eltérően nem rendelkezik – postai szolgáltató útján kell kézbesíteni. A kézbesítés a hivatalos iratok kézbesítésére vonatkozó külön jogszabályok szerint történik.

Az irányadó, a kézbesítés részletes szabályait tartalmazó külön jogszabály a postai szolgáltatások ellátásáról és minőségi követelményeiről szóló 79/2004. (IV.19.) Korm. r. 16.§ /1/ bekezdése szerint a postai szolgáltató a könyvelt küldeményt a címzettnek, illetve az egyéb jogosult átvevőnek személyes átadással kézbesíti. A jogi személy, jogi személy nélküli gazdasági társaság és egyéb szervezet részére címzett postai küldemény átvételére – a rendelet 16.§ /4/ bekezdéséből kitűnően – a szervezet azon vezetője, vezető tisztségviselője jogosult, aki képviseleti jogosultságát igazolni tudja. A szervezet vezetője mellett egyéb jogosult átvevőnek minősül a szervezet székhelyén, vagy telephelyén tartózkodó olyan személy is, aki az átvétel tényét aláírásával és cégbélyegző használatával tudja igazolni. A szolgáltató a szervezet részére érkezőnek tekinti azt a küldeményt is, amelynek címében – a szervezet megnevezésén kívül – természetes személy nevét is feltüntették, vagy a küldemény címiratában természetes személy neve és a szervezet címe szerepel.

A szervezet vezetője a rendelet 18.§ /1/ bekezdése szerint a postai küldemények átvételére más személy, vagy szervezet részére meghatalmazást is adhat. A meghatalmazott – a rendelet 18.§ /12/ bekezdéséből kitűnően – a postai küldemény címében megjelölt helyen, illetve a cím szerint illetékes kézbesítő postai szolgáltató helyen jogosult a postai küldemény átvételére.

A gazdálkodó szervezet részére érkezett küldemény átvételére tehát mindezekből következően egyrészt a szervezet – képviseleti jogosultságát igazolni tudó – vezetője, vezető tisztségviselője, másrészt az általa meghatalmazott más személy, harmadrészt pedig a szervezet székhelyén, vagy telephelyén tartózkodó olyan személy jogosult, aki az átvétel tényét aláírásával és cégbélyegző használatával igazolni tudja.

A Pp. korábbi rendelkezései nem tartalmaztak szabályozást arra az esetre, ha a látszólag szabályosnak mutakozó kézbesítés szabályszerúségét a fél (pl. arra hivatkozással, hogy a térivevényen a nevét tartalmazó aláírás nem tőle származik, vagy a küldeményt arra nem jogosult személy vette át, stb.) utólag vitássá teszi és erre figyelemmel a kapcsolódó hátrányos jogkövetkezmények alóli mentesítését kéri.

Ez a kérelem nem azonos a Pp.106-110.§-aiban szabályozott igazolási kérelemmel. Igazolásra ugyanis akkor kerülhet sor, ha a fél, vagy képviselője a nem vitásan szabályszerű kézbesítés ellenére a határnapot, vagy a határidőt elmulasztja, és a mulasztás következményei alól véltenségére hivatkozással mentesülni kíván. A másik esetben viszont – ha a kérelem megalapozottnak bizonyul – mulasztásról nem is lehet szó, hiszen a küldemény szabályszerű (és így joghatást kiváltó) kézbesítése be sem következett.

Ettől függetlenül az erre vonatkozó külön szabályozás hiányában az ítélkezési gyakorlat a kézbesítés szabálytalanságára alapított kérelmet az igazolási kérelemre vonatkozó szabályok analóg alkalmazásával bírálta el. Ez nem jelentette azt, hogy a bíróságok azt is megkívták volna, hogy e kérelem is rendelkezze az igazolás formai és tartalmi kellékeivel (erre már csak azért sem kerülhetett sor, mert a kétfajta kérelem esetében más-más kérdésekben kell állást foglalni: az igazolás esetében abban, hogy a mulasztás véltlen volt-e, vagy sem, a másik kérelem esetében pedig a kézbesítés szabályszerúségét illetően), hanem az utóbb szabálytalannak bizonyult kézbesítésnek a sérelmet szenvedett felet érintő hátrányos következményeit hártották el az igazolás szabályainak alapul vételével.

Ezt a jogi szabályozást változtatta meg az Alkotmánybíróság 46/2003. (X.16.) Ab. határozata nyomán megalkotott, a hivatalos iratok kézbesítésére vonatkozó szabályokat tartalmazó egyes törvények módosításáról szoló, 2004. július 15-én hatályba lépett 2004. évi LXV. törvény, mely – egyebek mellett – újraszabályozta a Pp. kézbesítésre vonatkozó rendelkezéseit és kiegészítette azokat a kézbesítési vélelem megdöntésére vonatkozó szabályokkal. Az új jogi szabályozás azonban egyrészt – a Pp.99.§-ának új /3/ bekezdésében foglaltakra figyelemmel – nem bizonyult ellentmondásmentesnek, másrészt továbbra sem rendezi kifejezetten a tényleges (nem vélelem alapján megállapítható) kézbesítés szabálytalanságára alapított kérelem elbírálásának rendjét.

A Pp.99/A.§-a szerinti eljárásban ugyanis – az új szabályozás szövege szerint – csak a Pp.99.§ /2/ bekezdésében szabályozott kézbesítési vélelem megdöntése kérhető, ha a kézbesítés a hivatalos iratok kézbesítésére vonatkozó jogszabályok megsértésével történt meg, vagy más okból nem volt szabályszerű (pl. ha a postai szolgáltató a hivatalos irat kézbesítését a 79/2004. (IV.19.) Korm. r. 29.§-ába ütköző módon nem kísérli meg kétszer, vagy az eredménytelennek bizonyult első, illetve második kézbesítési kísérletet követően a címzett részére nem hagy hátra értesítést, vagy pl. ha a küldemény átvételét a címzett helyett arra nem jogosult személy tagadta meg, és ezt követően kerül sor a küldeménynek „az átvételt megtagadta” jelzéssel történő

visszaküldésére), vagy ha az iratot a kérelmezőnek más okból nem volt módja átvenni (pl. azért, mert a kézbesítésről önhibáján kívül nem szerzett tudomást).

A Pp.99/A.§-ában foglalt rendelkezések tehát helyes értelmük szerint a tényleges kézbesítés szabálytalanságára alapított kérelem elbírálására nem vonatkoznak. Ettől függetlenül az új szabályozás hatálybalépését követően az ítélkezési gyakorlatban felmerült az a kérdés, hogy e kérelmeket változatlanul az igazolás szabályainak analóg alkalmazásával, vagy a továbbiakban az új jogintézmény, a kézbesítési vélelem megdöntésére irányuló eljárás szabályainak alapul vételével indokolt-e elintézni.

Ennek eldöntése során a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság Polgári-Gazdasági-Közigazgatási Kollégiuma a BDT. 2005. évi 11. számában közzétett 1/2005. sz. kollégiumi ajánlásában (II. pont) egyértelműen a Pp.99/A.§ alkalmazása mellett foglalt állást. Ugyanez az álláspont tűnik ki a Csongrád Megyei Bíróság Polgári-Gazdasági-Közigazgatási Kollégiuma 8/2004. (X.29.) sz. kollégiumi véleménye és a Veszprém Megyei Bíróság Polgári-Gazdasági-Közigazgatási Kollégiumának 2004. november 26-i ülésén elfogadott kollégiumi ajánlás indokolásából is. A Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiuma 2004. október 4-i tanácselnöki értekezletén kialakított vélemény 2. pontja viszont csak a tényleges kézbesítésnek a Pp.99.§ /3/ bekezdésében szabályozott szabálytalansága esetére említi a Pp.99/A.§ szerinti eljárás analóg alkalmazhatóságát.

Az ítélőtábla megítélése szerint a tényleges kézbesítés szabálytalanságára alapított kérelem a hivatkozott egyéb hasonló jogintézmények közül a Pp.99/A.§ /3/ bekezdés a./ pontján alapuló kézbesítési vélelem megdöntésére irányuló kérelemmel mutat leginkább hasonlóságot. Mindkét kérelem előterjesztésének ugyanis a kézbesítés szabálytalansága az alapja, a bíróságnak mindkét esetben ugyanabban a kérdésben (a kézbesítés szabálytalanságát illetően) kell állást foglalnia, és a kézbesítés szabálytalanságának bizonyíthatósága mindegyik esetben önmagában megalapozza a kérelem teljesítését. Ezért – kifejezett külön szabályozás hiányában – a tényleges kézbesítés szabálytalanságára alapított kérelem elbírálása során – a korábbi gyakorlattól eltérően – analógia útján a Pp.99/A.§-ában foglaltakat indokolt alkalmazni.

Mindezekre tekintettel tehát a hitelező kérelmét a konkrét esetben a Pp. 99/A. §-ban foglaltak szerint kell elbírálni. Ha az így lefolytatott eljárás eredményeként a kézbesítés szabálytalansága megállapítható, a bíróságnak a 15. sorszámú, a hitelező által a 4. sorszámú végzés ellen 9. és 14. sorszámok alatt előterjesztett fellebbezését hivatalból elutasító végzését hatályon kívül kell helyeznie, és a fellebbezést az elutasítást mellőzve elbírálás végett fel kell terjesztenie az ítélőtáblához.

Abban az esetben pedig, ha a kézbesítés szabálytalansága nem állapítható meg, a 19. és 22. sorszámú beadványokat másodlagos tartalmuk alapján a 15. sorszámú végzés elleni fellebbezésnek kell tekinteni, és – ha egyébként a Pp.237.§-a alapján, pl. elkésettség folytán az elutasításnak nincs helye – az elbírálás végett fel kell terjesztenie az ítélőtáblához.